

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НОВА ФІЛОЛОГІЯ

№ 49

Запоріжжя-2012

КОНЦЕПТОСФЕРІ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ..... 200

ФІЛОНЕНКО Н.Г. ОСОБЛИВОСТІ ГРАМАТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ПОВНИХ ПИТАЛЬНИХ РЕЧЕНЬ У СУЧАСНОМУ ФРАНЦУЗЬКОМУ ЛІТЕРАТУРНОМУ ТЕКСТІ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ Ф.БЕГБЕДЕ)..... 207

ФОМЕНКО Е.Г. ИНГВОТИПОЛОГИЯ ЭПИФАНИЧЕСКОГО ИДИОДИСКУРСА..... 210

ХАРКЕВИЧ Г.І. СТАН ТРИВОГИ ПЕРСОНАЖА КРИЗЬ ПРИЗМУ ХУДОЖНЬОГО СЛУ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОЇ ХУДОЖНЬОЇ ПРОЗИ)..... 214

ХОЛМОГОРЦЕВА І.С. БРИТАНСЬКА ФОЛЬКЛОРНА П'ЕСА І ЇІ АВАНТЕКСТ..... 217

ЧЕРНИШОВА І.В. СИНТАКСИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НЕГАТИВНОГО ІНДЕКСАЛЬНО-ОЦІННОГО КОМПЛЕКСУ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ У АНГЛОМОВНОМУ ТЕКСТІ БІБЛІІ..... 221

ЧЕРНЯК О.П. СИНТАКСИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ВИСЛОВЛЕНЬ ОСУДУ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ..... 223

ШЕВЧЕНКО О.І. МЕТАСЕМІОТИЧНІ ФУНКЦІЇ ДІЙНОСТІ У АНГЛОМОВНОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ..... 227

ЮНАЦЬКА А.Б., ВДОВІНА М.М. АКТУАЛІЗАЦІЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРЕЦЕДЕНТНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КІНОЕПОПЕСЮ "ЗОРЯНІ ВІЙНИ", У ТЕЛЕСЕРІАЛАХ ТА МУЛЬТСЕРІАЛАХ США..... 230

ЯНОВЕЦЬ А.І. ТИПИ ІНФОРМАЦІЇ, ДОМІНАНТНІ В ЕМОЦІЙНО НАПРУЖЕНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ..... 233

ЯРОШЕВСЬКА М.О. ЖАНР ФЕЙЛЕТОНУ У ФРАНЦУЗЬКОМУ ТЕЛЕВІЗІЙНОМУ ДИСКУРСІ (НА МАТЕРІАЛІ ФЕЙЛЕТОНУ "LA PETITE SEMAINE")..... 237

ЯЦЕНКО Е.О. СИМВОЛ ЯК ВТІЛЕННЯ СИМВОЛІЧНОЇ СВІДОМОСТІ В МОДЕРНОМУ ПОЕТИЧНОМУ ДИСКУРСІ (ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ)..... 242

Э. Керлот. — М.: "REFL-book", 1994. — 608 с. *Острянюк О.* Онірична символіка в поезії Емілі Дікінсон / Ольга Острянюк // Сучасні літературознавчі студії. Онірична парадигма світової літератури; зб. наук. пр. — К.: Видавничий центр КНЛУ, 2004. — Вип. 1. — С. 103-110. *Словник символів* / [Потапенко О. І., Дмитренко М. К., Потапенко Г. І. та ін.]; за заг. ред. О. І. Потапенка, М. К. Дмитренка. — К.: Редакція часопису "Народознавство", 1997. — 156 с. *Тресіддер Дж.* Словарь символов / Дж. Тресіддер; [пер. с англ. С. Палько]. — М.: ФАЙР-ПРЕСС, 2001. — 448 с. *Фрейд З.* Введение в психоанализ: [лекции] / Зигмунд Фрейд. — М.: Наука, 1991. — 456 с. *Фрейд З.* Толкование сновидений / Зигмунд Фрейд. — Минск: Попурри, 2003. — 574 с. *Фромм Э.* Психоанализ и религия // Сумерки богов / Эрих Фромм; [пер. с англ. А. Яковлева]. — М.: Политиздат, 1990. — С. 143-221. *Юнг К.-Г.* Аналитическая психология: теория и практика. Тэвистокские лекции / К.-Г. Юнг. — СПб.: Б.С.К., 1998. — 211 с. *Greenwood L.* Wyoming Wildfire. — N.Y.: Zebra Books, 1987. — 459 p. *Koontz D.* The Key to Midnight. — N.Y.: Berkley Books, 1995. — 419 p. *Styron W.* Sophie's Choice. — N.Y.: Bantam Books, 1980. — 626 p.

УДК: 811.111'42

ХОЛМОГОРЦЕВА І.С.

(Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна)

БРИТАНСЬКА ФОЛЬКЛОРНА П'ЄСА І ЇЇ АВАНТЕКСТ

Стаття присвячена дослідженню становлення британської фольклорної п'єси як жанру. Висвітлюється питання можливості застосування теорії інтертекстуальності до фольклорних текстів і за її допомогою встановлюються можливі авантексти, які вплинули на формування жанру, що досліджується.

Ключеві слова: авантекст, британська фольклорна п'єса, інтертекстуальність.

Холмогорцева І.С. Британская фольклорная пьеса и ее авантекст. Статья посвящена исследованию становления британской фольклорной пьесы как жанра. Обсуждается вопрос возможности применения теории интертекстуальности по отношению к фольклорным текстам, и на ее основе устанавливаются возможные авантексты, которые сыграли важную роль в формировании исследуемого жанра.

Ключевые слова: авантекст, британская фольклорная пьеса, интертекстуальность.

Kholmogortseva I.S. The British Folk Play And Its Avant-Text. The article deals with the investigation of the formation of the British folk play as a genre. It also discusses the issue of the possibility of applying the intertextual theory to folklore texts research, thereby determining possible avant-texts having influenced the formation of the genre in question.

Key words: avant-text, British folk play, intertextuality.

В умовах сучасної глобалізації, коли ми живемо у світі "без кордонів" і маємо доступ до інформації про все, що коїться навколо, існування національних культур опинилося під загрозою. У глобальній цілосній системі народи не збагачують один одного, а навпаки, взаємопоглинаються. Можна сказати, що йде процес формування єдиної культури. Тим не менш, ситуація, що склалася, дала поштовх відновленню інтересу до національних культур не тільки на побутовому, але й на науковому рівні, що і забезпечує актуальність нашої роботи.

Об'єктом вивчення виступають тексти фольклору Великої Британії, зокрема британські фольклорні п'єси. Предметом дослідження є авантекст як сукупність прецедентних текстів і феноменів, які сприяли становленню зазначеного жанру. Метою цієї статті є висвітлення генезису британської фольклорної п'єси, а для її досягнення ставляться такі завдання: розглянути існуючі дослідження інтертекстуальних зв'язків у фольклорних текстах, дати визначення поняттю авантекст і виявити, які авантекстові елементи є присутніми у текстах Британської фольклорної п'єси.

Питання інтертекстуальності текстів вже досить добре висвітлено як серед вітчизняних, так і закордонних дослідників. Було зроблене розведення явища на теорію і категорію [Рыжкова 2004], пропонувалися багаточисленні класифікації [Кораблева 1999, Пьеге-Гро 2008, Фатеєва 2007, Хайнеман 1999]. В той же час, застосування цієї теорії до фольклорних текстів відбувалося на матеріалі жарту і казок. Великий інтерес у дослідників викликає питання прецедентних феноменів, що відіграють важливу роль у формуванні комічного ефекту [Слишкин 2000, Шмелева 2002]. Англомовний жарт був всебічно розглянутий В.О. Самохіною, яка виявила його найбільш характерні інтертекстуальні елементи і дослідила їх у функціонально-комунікативному аспекті [Самохіна, 2010].

Питання про існування інтертекстуальності фольклору як такого було поставлене під сумнівом Г.А. Левінтоном. Слід зазначити, що дослідник розглядає інтертекстуальні зв'язки фольклорних текстів не з іншими типами тексту, а в межах одного інваріанту, і припускає наявність відносин «текст-система» [Левинтон]. Основна критика Г.А. Левінтона базується на тому, що фольклорний текст не має свого фізичного втілення, тобто гіпертекст фольклорного твору є гіпотетичною величиною, а варіанти занадто нестійкі, щоб розглядатися як повноцінний текст. Однак, наявність

досліджень взаємозв'язку літературних і фольклорних текстів, ролі фольклорної традиції в художньому світі письменників свідчить про продуктивність цього питання, про наявність певної методології.

Вивчення впливу фольклорної традиції на формування авторських літературних текстів отримало широку підтримку серед вітчизняних літературознавців і лінгвістів. Цей тип взаємодії трактується як фольклоризми, під якими ми розуміємо лексичні і синтаксичні одиниці, в тому числі і стійкі фольклорні формули, які створюють підсистему мови фольклору. Вивчення фольклоризмів почалося в 60-х роках ХХ століття і було досить популярним серед радянських дослідників, які вивчали взаємозв'язок мови фольклорних текстів і художніх, і навіть не здогадуючись про це, виходили на рівень інтертекстуальності і інтердискурсивності. Так, Д.Н. Медриш звертався до цього питання, як до зв'язку двох мовно-поетичних систем: «У реальну взаємодію вступають не просто елементи однієї системи з іншою системою, а дві цілісті взаємопов'язані системи – фольклор і література» [Медриш 1980, с. 5-6]. Саме явище фольклоризмів дослідник відносить до генетичних зв'язків і типологічних відповідностей. У рамках генетичних зв'язків Д.Н. Медриш досліджує структуру фольклорного і художнього часу, а також систему взаємопроникнення авторських текстів і текстів народної культури (цитати, алюзії, перифрази). Щодо типологічних зв'язків, то дослідник характеризує їх як явище «ліризації» і пояснює її як зближення сюжетно-композиційних структур [Медриш 1980].

До сих пір взаємодія фольклорних і художніх текстів розглядалася переважно на матеріалі казок. Дослідник А.А. Горелов дає досить докладну класифікацію фольклорної взаємодії. Він виділяє два типи, до яких відносить цитування, а інший тип підрозділяє на групи:

1. стилізація органічна, неорганічна і книжна (літературний сказ, псевдо-стилізація та за мотивами сакральних текстів відповідно);
2. поетичні фольклоризми;
3. пісенні фольклоризми (ліричний емоційний потенціал фольклорних пісень і віршів);
4. жанрові фольклоризми;
5. міфологічні фольклоризми (використання міфологічних сюжетів, символіки);
6. фольклоризми світогляду [Горелов 1979, с. 31-48].

Такий підхід до взаємодії літературних і фольклорних текстів дозволяє прослідкувати інтертекстуальні відносини на різних етапах історичного розвитку літератури і виділити, які типи є найбільш домінуючими для певного періоду творчості окремих авторів.

Інша класифікація, що заслуговує на увагу, належить О.Ю.Триковій. Дослідниця виділяє наступні типи фольклорних запозичень в текстах художньої літератури:

1. сюжетні запозичення (переказ);
2. структурні запозичення;
3. функціональні запозичення;
4. мотивні запозичення;
5. образні запозичення;
6. цитування фольклорного твору, його осучаснення, пародіювання; використання тропів, художніх прийомів і засобів [Трыкова 1999, с. 3].

Ці дві типології різні, але разом вони можуть доповнювати одна одну. Крім того, на їх основі можна побудувати загальну класифікацію інтертекстуальних зв'язків фольклорних текстів. Надалі розглянемо, як їх можна застосувати до аналізу британської фольклорної п'єси.

Під час вивчення можливих зв'язків текстів британської фольклорної п'єси із її претекстами ми будемо користуватись терміном авантекст. Оригінально поняття авантексту було введено у літературознавстві і застосовувалось для визначення фонду рукописів, які складають генетичне досьє письменника, а саме, «зібрання чернеток, рукописів, версток, «варіантів», які є матеріальною предтечею твору, який вивчається як текст, і можуть утворювати разом із ним єдину систему» [Кораблева 1999, с. 97]. Вперше для дослідження фольклорних текстів термін авантекст був застосований С.Ю.Неклюдовим, який розглядає його більше як гіпертекст / інваріант фольклорного тексту [Неклюдов 2001], тобто всі жанрові моделі, сюжетні каркаси, тематичні блоки, стилістичні кліше, тощо, все, що допомагає виконавцю відтворити текст. Очевидно, що всі ці компоненти належить не до певного фольклорного твору, а їх можна розглядати у широкому сенсі як ті, що відносяться до всієї фольклорної традиції (синкретичність, варіативність, імпровізація, які обумовлюються географічними, історичними, соціальними, культурними факторами), і у вузькому сенсі – ті, що сприяють формуванню певного жанру (безпосередньо мовні компоненти). Таким чином, ми можемо розглядати авантекст фольклорного тексту як сукупність елементів мовної і

немовно
фолькло
першод
Бр
же час це
Серед ін
чіткою за
БФП від
БФП від
забезпеч
виконук
Геллоуін
Хрещени
БФ
кінці ХІ
Тому пі
деякі фі
дозволял
«кристал
формува
На
першим
«чудо»),
і воскрес
завжди і
авантекс
(П
Bes
[Ri
[De
Tak
Ris
При
елементу
паралель
внутрішн
реалізуєт
Вик
вплив на
літургійна
труднощі.
читання в
драма бу
відобрази
літургійнс
(П
And
St. A
Whe
St. L
I'm
[16:
У н
важливіст
характерн
використа
специфічн

немовної дійсності, які безпосередньо або опосередковано сприяли формуванню текстів певного фольклорного жанру. У цьому ключі авантекст є своєрідним прецедентним феноменом, першоджерелом яке можна вивчати із застосуванням теорії інтертекстуальності.

Британські фольклорні п'єси (БФП) – це досить новий об'єкт дослідження для лінгвістів, в той же час цей фольклорний жанр має давню історію – перші записані тексти датуються XVII століттям. Серед інших драматичних жанрів національного фольклору країни як ігри і пісні БФП вирізняються чіткою заданою структурою, а також обмеженим колом подій і персонажів. Її специфікою є й те, що БФП відноситься одночасно до обрядових і необрядових культурних жанрів. Як драматичний жанр, БФП відноситься до необрядового фольклору. В той же час, безперервний зв'язок з обрядом забезпечує календарні відповідність текстів. БФП представляють собою римовані тексти, які виконуються під час щорічних свят – Різдва, Нового Року, Пасхи, а також автентично британських Геллоуїн (31 жовтня), День Усіх Душ (2 листопада), Орний Понеділок (перший понеділок після Хрещення).

БФП – це невідновлюваний жанр і майже всі тексти, до яких ми маємо доступ були записані в кінці XIX – початку XX століття, виняток становить робота Г. Борне "Antiquitates vulgares" (1725). Тому під час дослідження ми маємо враховувати той факт, що тексти піддавалися значній обробці, деякі фрагменти було втрачено, тим не менш, помітним є те, що римована структура тексту дозволяла відновлювати і вдосконалювати ці фрагменти. Оскільки ми маємо справу із "кристалізованим" жанром, це відкриває нам можливість дослідити можливі авантексти і історію формування БФП як жанру із залученням теорії інтертекстуальності.

На формування БФП як жанру вплинуло багато факторів. Якщо заглибитися в історію, то першим прецедентним феноменом стане французька драматургія, а саме, міраклъ (від фр. "miracle" – "чудо"), який зародився у XIII століття, і основною його тематикою були біблійні чудеса народження і воскресіння, згодом стали зустрічатися сюжети, які описували феодальні відносини, але при цьому завжди відбувався щасливий кінець завдяки вищим силам. Мотив "чудового воскресіння" став авантекстовим по відношенню до БФП.

(Приклад 1) [Doctor] Here comes in old Doctor Brown,

Best old doctor in the town.

[Ring George] What can you cure?

[Doctor] That dead man lying down there.

Take a drop of my *ipsy-ipsy*

Rise up and sing a song [16: .../93ny14ms.htm].

Приклад 1 є одним з варіантів "чудового зцілення / воскресіння", обов'язкового мотивного елементу БФП. Комбінація *cure* і *dead man* є алюзійною відсилкою до біблійних подій, але її паралельне застосування із вигаданими ліками *ipsy-ipsy*, етимологія яких відноситься до слів *ip* – внутрішньочеревний та *rip* – легке нездужання, створює опозицію *death / slight malady*, яка реалізується у комічному ефекті.

Використання біблійних мотивів не є випадковим, оскільки саме церква мала найбільший вплив на становлення БФП як жанру: однією із "сходинок" генезису фольклорної п'єси є саме літургійна драма. Оскільки донесення християнських канонів до неосвіченого населення мало певні труднощі, виникла необхідність створення нового підходу до читання Біблії. Було розроблено метод читання канонічних текстів у особах, що додало певної динамічності і віддачі, згодом літургійна драма була винесена за межі соборів і виконувалась на паперті. Таке наближення до аудиторії відобразилося і на мові – відбувся перехід на національну мову. Одним з запозичених елементів літургійної драми є власні імена, наприклад, імена святих, диявол, Везельвул.

(Приклад 2) St. Patric: The top o' the mornin' to yed all! I'm St. Patric of Ould Ireland,

And *whin* unto that land I went, 'Twas a beautifu, but dire land. (...)

St. Andrew: And I'm St. Andrew fra' the North, The land o' bonnie Scotland O!

Where oatmeal cakes mak' men of worth, An' lovely, spankin' lassies O! (...)

St. David: And last, but not the least I am, Of Taffy's land the Patron Saint;

I'm here all foes for to defy, And those who Taffies falsely paint!

[16: .../87se33jc.htm]

У наведеному прикладі демонструється, як за допомогою мовних засобів акцентується важливість саме цих святих для певної частини країни. У їх мові виділяється специфічний акцент, що характерний для цієї місцевості, наприклад, звуження голосної [e] до [i] після w у словах *when* і *went*, використання національних діалектів – *fra'* – father, *bonnie* – beautiful, *lassies* – girls, застосування специфічно-валійської назви національності "теффі".

Міфологія Великої Британії теж не могла не відобразитись на створенні такого специфічного фольклорного жанру як БФП. Як в прикладі 2 використовуються імена тих святих, які є покровителями Ірландії, Шотландії та Уельсу, так головним персонажем творів стає міфологічний покровитель Англії Святий Георг, який може набувати таких імен - *George from England, Prince George, Saint George, King George*. Повсякчасне використання цього образу підкріплюється аллюзіями на легенду.

(Приклад 3) *King George: Here comes I, King George a man of courage bold,
And with my glittering sword I won ten crowns of gold,
I fought the fiery dragon till I brought him to great slaughter,
And by those bloody means I won Queen Egypt's daughter.*
[16: .../904853bm.htm]

Однією з особливих рис БФП є манера, з якою вводиться кожний новий персонаж п'єси. обов'язковим елементом структури, як показано в прикладі 3, є представлення героя з використанням інверсії. Надалі подаються історичні, міфологічні або просто вигадані досягнення персонажу. Так, наведений приклад є ремінісценцією на легендарні події, як то бій та вбивство дракона (доречі, покровитель Англії зображається на коні із списом, що простромлює міфічну тварину, що дещо не співпадає з повторюваною характеристикою Св. Георга в тексті п'єси - *with my glittering sword*), спасіння дівки, яку йому пропонують у якості дружини. Зазначимо, що мотив спасіння прекрасної дівки від чудовиська є досі розповсюдженим на території Європи. Так, очевидно, що про створенні самої легенди про Св. Георга, використовувався сюжет, запозичений в античній міфології Греції про Персея і Андромеду.

Безсумнівно, запозичення відбувались не тільки на структурному, мотивному і образному рівні, які є найбільш притаманними прецедентними феноменами для духовної і фольклорної спадщини. Розвиток художньої літератури створив більше можливостей для формування сюжетної лінії. Одним із найбільш розповсюджених джерел запозичення стає балада. Завдяки цьому створюється ціла група БФП під назвою Коствальдські п'єси битви героїв про Робіна Гуда, які включають в себе драматизовано епізоди з балади "Робін Гуд і кушнір". Інший приклад включає в себе цитування балади Г.Карей «Чесний йоркширець» (1736). Порівняємо,

(Приклад 4)	<i>Recruit:</i>
<i>Combrush: (...)</i>	<i>the heavy pain that i feel and bad enough to boy</i>
<i>A Country 'Squire was to wed,</i>	<i>that is my part</i>
<i>This fair and dainty Dame,</i>	<i>but i are little about no nor i nor never did</i>
<i>But such Contraries in a Bed,</i>	<i>Lady:</i>
<i>Wou'd be a monstr'ous Shame:</i>	<i>Behold the lady bright and gay</i>
<i>To see a Lady bright and gay,</i>	<i>her fortune and her charms</i>
<i>Of Fortune, and of Charms,</i>	<i>so scornfull i was thrown away</i>
<i>So shamefully be thrown away,</i>	<i>into that lubeys harms</i> [16: .../84sk86bc.htm]
<i>Into a Looby's Arms.</i> [Carey 2010; p. 3]	

Текст БФП датується 1842 р., а отже саме він є текстом-приймачем по відношенню до балади. У тексті п'єси авантекст адаптується до мови простолюду, відбувається спрощення граматичних форм від конструкції умовного типу до простого пасивного речення, лексична заміна в бік спрощення. Цікаво помітити як була транскрибована незнайома для простого населення лексема *looby's arms*.

Висновки. Генезис БФП відображаються в авантекстах, які були створені в різні часи різними верствами населення, і встановити їх можна завдяки інтертекстуальним відсилкам, які включали в себе запозичення структури, сюжету, мотиву, образу, цитування літературних творів із їх подальшим пристосуванням до потреб аудиторії. Найбільш релевантними для формування БФП як жанру авантекстами є Біблія і літургійна драматургія, європейська міфологічна система і художня література.

Література

Горелов А. А. К истолкованию понятия "фольклоризм литературы" / А.А.Горелов // Русский фольклор. - Л., 1979. - Т. 12. - С. 31-48. Западное литературоведение XX века: энциклопедия / [под ред. и вступ. ст. Е.А. Цургановой]. - М.: Intrad, 2004. - 560 с. Кораблева Н. В. Интертекстуальность литературного произведения: Учебное пособие / Наталья Васильевна Кораблева. - Донецк: Кассиопея, 1999. - 28 с. Левинтон Г. А. Интертекст в фольклоре / Г.А.Левинтон // Фольклор и постфольклор: структура, типология, семиотика [электронный ресурс] - Режим доступа до проекту: <http://www.ruthenia.ru/folklore/levinton1.html> Медриц Д. Н. "Литература и фольклорная традиция. Вопросы поэтики" / Д.Н. Медрицко - Саратов: Издательство Саратовского университета, 1980. - 296 с. Неклюдов С. Ю. Авантекст в фольклорной

традиции
доступу.
Натали І
американ
- Харьк
текстуаль
с.Сльшк
О. Ю. О
сойсканіе
Фатеева
Александр
// Реферат
жанр / Е.Я

Са
1736]. - С
<http://www>

ОЦІН

У статті д
індексальн
комплексу
Ключові сл

Чернишое
лица в ан
комплекса
Синтаксич
Ключевые
дейксис, ои

Chernysho
Text. This
evaluative p
Key words:

Пр
широком
взагалі,
безпереч
мовця, а
категорія
[Арутюнс
[Пеньков
ЮК

що може
цілого те
ядра, так
позитивні
експліцит
третьої ос

Акт
взаємозв'

Мет
(надалі -

традиції / С.Ю. Неклюдов // Фольклор и постфольклор: структура, типология, семиотика [електронний ресурс] – Режим доступу до проекту: <http://www.ruthenia.ru/folklore/avantext.html> Пьере-Гро Н. Введение в терию интертекстуальности / Натали Пьере-Гро. – М.: Изд-во ЛКИ, 2008. – 240 с. Рьжкова В. В. Реализация категорий интертекстуальности в американском художественном тексте XIX-XX веков: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Виктория Васильевна Рьжкова. – Харьков, 2004. – 204 с. Самохина В. О. Жарт в сучасному комунікативному просторі Великої Британії і США: текстуральний та дискурсивний аспекти: дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.04 / Самохина Виктория Опанасівна. – К., 2010. – 518 с. Слышкин Г. Г. Лингвокультурные концепты прецедентных текстов / Г.Г. Слышкин. – М.: Academia, 2000. – 139 с. Трыкова О. Ю. Отечественная проза последней трети XX века: жанровое взаимодействие с фольклором: автореферат дис: на соискание науч. степени докт. филол. наук: 10.01.01 “русская литература” / Ольга Юрьевна Трыкова. – М., 1999. – 24 с. Фатеева Н. А. Интертекст в мире текстов: Контрапункт интертекстуальности. Изд-е 3е, стереотипное / Наталья Александровна Фатеева. – М.: КомКнига, 2007. – 280 с. Хайнеман В. Лингвокультурные особенности текстов / В. Хайнеман // Реферативный журнал “Языкознание”. – М. – 1999. – № 14. – С. 60-73. Шмелева Е. Я. Русский анекдот. Текст и речевой жанр / Е.Я. Шмелева, А.Д. Шмелев. – Языки славянской культуры, 2002. – 143 с.

Ілюстративний матеріал

Carey H. The Honest Yorkshire-Man. A Ballad as it is perform'd at the Theatres with Universal Applause / H. Carey [reprint 1736]. – Gale Ecco, 2010. – 36 p. Historical database of folk play scripts [електронний ресурс]. – Режим доступу до проекту: <http://www.folkplay.info/Texts.htm>

УДК: 811.111'367:22

ЧЕРНИШОВА І.В.

(Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов)

СИНТАКСИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НЕГАТИВНОГО ІНДЕКСАЛЬНО-ОЦІННОГО КОМПЛЕКСУ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ У АНГЛОМОВНОМУ ТЕКСТІ БІБЛІЇ

Статті досліджується проблема функціонування індексально-оцінного комплексу, який визначається нами як кореляція індексального (дейктичного) та оцінного маркерів. Синтаксичні характеристики негативного індексально-оцінного комплексу третьої особи визначаються на рівні речення.

Ключові слова: індексально-оцінний комплекс, негативний індексально-оцінний комплекс третьої особи, дейксис, оцінка.

Чернишова І.В. Синтаксические характеристики отрицательного индексально-оценочного комплекса третьего лица в англоязычном тексте Библии. В статье рассматривается проблема функционирования индексально-оценочного комплекса, который мы определяем как корреляцию индексального (дейктического) и оценочного маркеров. Синтаксические характеристики определяются на уровне предложений.

Ключевые слова: индексально-оценочный комплекс, отрицательный индексально-оценочный комплекс третьего лица, дейксис, оценка.

Chernyshova I.V. Syntactic Characteristics of the Negative Third Person Indexal-evaluative Complex in the English Biblical Text. This paper deals with the problem of the negative third person indexal-evaluative complex, i.e. correlation of deictic and evaluative markers. Syntactic peculiarities are investigated on the sentence level.

Keywords: indexal-evaluative complex, negative third person indexal-evaluative complex, deixis, evaluation.

Проблема функціонування індексально-оцінного комплексу (надалі – ІОК) може розглядатися у вузькому та у вузькому розумінні. ІОК у широкому розумінні – це єдність дейксису та оцінки, що проявляється як протиставлення категорій “свого” – “чужого”. Ця проблематика чітко підпадає під проблеми дейксису, тому що “своє” – це те, що входить до особистої сфери, а «чужим» позначається все те, що до неї не входить. На думку багатьох вчених, з цими категоріями корелюють позитивний (“своє”) та негативний (“чуже”) знаки оцінки (Н.Д. Арутюнова [Арутюнова 1988], В.Г. Байков [Байков 1993], Е. Бенвенист [Бенвенист 1974], А.Б. Пенковський [Пенковський 1989], Ю.А. Сорокін, І.Ю. Марковина [Сорокін, Марковина 1988]). ІОК у вузькому розумінні визначається нами як кореляція індексального та оцінного маркерів, яке проявляється на різних рівнях – лексичному, рівні словосполучення, надфразової єдності та речення. Індексальний маркер представлений дейктичним словом, яке може належати як до периферії функціонально-семантичного поля дейксису. Оцінний маркер маніфестується позитивним або негативним знаком оцінки, що може виражатися за допомогою оцінного слова (бути позитивним) або без нього (імплікуватися). ІОК третьої особи є, відповідно, кореляцією дейксису третьої особи та оцінки.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що питання дослідження категорії дейксису у зв'язку з оцінкою у вигляді ІОК в тексті Біблії в існуючій літературі ще не порушувалося.

Метою дослідження є виявлення синтаксичних характеристик негативного ІОК третьої особи (ІОК3-) на рівні речення. Серед завдань дослідження відокремлюються наступні: